

Framtid Ersnäs

Bakgrund

Ersnäs by ligger 20 km söder om Luleå på ömse sidor om E 4. Byn har 650 invånare. Unga familjer flyttar till Ersnäs. Närheten till en större arbetsmarknad och ett stort kommersiellt utbud är naturligtvis bidragande orsaker till detta. Men det finns fler förklaringar.

I byn har utvecklats ett rikt samhälleligt liv. Föreningarna är aktiva. Byarrangemang av skilda slag är tätt återkommande. Samverkan mellan föreningar, företag och enskilda är välutvecklat. Ett sådant exempel utgör föreliggande projektplan som vår ansökan om medel ur Jordbruksfonden är baserad på.

Ambitionen i vårt projektarbete har varit att ta ett helhetsgrepp på byns situation och utvecklingsmöjligheter. Innebörden av detta är bl a att vår ansökan avser hela den programperiod som landsbygdsprogrammet omfattar dvs perioden fram till 2013.

Arbetsätt

Företrädare för byns föreningar har mötts vid några tillfällen för att fungera som ett idé- och diskussionsforum inför ansökan. En grupp på tre personer utsågs vars uppgift var att prioritera och konkretisera bland uppslagen. Ett antal personer har intervjuats. Överläggningar har genomförts med byns företagare.

Syftet med denna projektplan är tvåfaldigt: dels eftersträvar vi att tillvarata byns möjligheter att öka den ekonomiska aktivitet i byn som leder till lokal sysselsättning, dels ingår åtgärder som förbättrar levnadsbetingelserna för byns nuvarande och framtida invånare. Dessa båda syften stärker i flertalet fall varandra. De faciliteter som attraherar externa besökare inom turismen är också en tillgång för de permanentboende.

Ett antal uppslag har framkommit under förberedelsearbetet. De urvalskriterier vi använt oss av vid valet av de projekt som ingår i denna ansökan, är följande: överensstämmelse med syftet; projektets genomförbarhet med avseende på dess kostnader och behovet av ideella arbetsinsatser; att åtgärden inte ligger inom kommuns eller annan myndighets ansvarsområde (projektets europeiska mervärde). På så sätt har vi från vår bruttolista strukit ett antal uppslag som inte uppfyller de nämnda kriterierna.

Här följer en beskrivning av vart och ett av de tio projekt som ingår i vår ansökan. Varje projekt har sin budget och för varje projekt anges ansvarig förening och en tidsplan. En elfte punkt avser genomförandet. Genomgående för projekten är att förverkligandet av projekten förutsätter betydande arbetsinsatser av ideell karaktär.

Vår strävan vid utformningen av projekten ha genomgående varit att de ska överensstämma med miljömässiga ambitioner.

Vision 2013

Ersnäs 2013 är en blomstrande by med ett rikt kulturliv och en mängd fritidsaktiviteter för barn, ungdom och vuxna. Byns gemensamma samlingsplats Torget sjuder av liv och byns aktivitetshus (den f.d. brandstationen) är flitigt besökt av ung som gammal. I aktivitetshuset erbjuds verksamheter för en bred målgrupp med allt från minigym och bastu till hantverkskvällar och körsång.

Ersnäs är även ett populärt resmål för utländska turister som gärna stannar till några dagar för en kulinarisk upplevelse på Ralph Lundstengården och spännande aktiviteter i den natursköna kulturmiljön. Såväl ersnäsbor som turister erbjuds en mängd aktiviteter att välja mellan såsom t ex vandringsleder, cykelturer, paddelturer, ridstigar, fågelskådning, slädfärder, skidåkning, sparkåkning, snöskovandring, skoterutflykter och fiske.

Ett stenkast från Ralph Lundstengården, en lagom lång promenad efter middagen, ligger Torget där besökare erbjuds en bit kulturhistoria i form av ett soldattorp och ett jordbruksmuseum. Har Du tur, kan Du i bagarstugan köpa med Dig äkta norrbottniskt tunnbröd. Den vackra visningsträdgården ”Trädgård i norr” är uppskattad av såväl turister som lokalbefolkning inte minst skolan som använder den i undervisningssyfte.

Ersnäs 2013 är en attraktiv by för såväl lokalbefolkning som turister. Byn är ett bra exempel på innebörden av begreppet ”levande landsbygd”: en by där invånarna känner en stark gemenskap och ett starkt engagemang för byns utveckling; en attraktiv boendemiljö med meningsfull fritidssysselsättning för ungdomar, äldre människor och barnfamiljer.

För att nå dit krävs en hel del insatser under en längre period, vilka vi presenterar nedan.

Projektet

1. I centrum av Ersnäs by ligger ett markområde somt Ersnäs Samfällighetsförening upplåtit för allmänt nyttjande. Torget är vår benämning. Här finns en bagarstuga, ett återuppfört soldattorp och en boulebona. På området finns också en byggnad som tidigare tjänade som brandstation.

Vi avser att anlägga en trädgård på området som går under arbetsnamnet ”Trädgård i norr”. Den anläggningen har dels ett pedagogiskt syfte till glädje för elever och lärare i byns skola, dels ett mål för både besökare och byinvånare. En konsult engageras för att utforma anläggningen.

Budget:

Konsultarvode	20.000 SEK	
Materiel	15.000 ”	35.000 SEK

Ansvarig: Ersnäs Samfällighetsförening

Tidsplan: Konsultförslag i september 2009. Första växtsäsongen sommaren 2011.

2. Den f.d. **brandstationen** byggdes 1952. Funktionen som brandstation upphörde på 60-talet. Sedan dess har huset använts för skiftande ändamål.

Byggnaden har goda förutsättningar för att omvandlas till en tillgång som både besöksnäringen och byns invånare kommer att ha glädje av. För ett antal år sedan fanns i skolan en byabastu. I samband med ombyggnad av skolhuset försvann den tillgången.

Nu avser vi att använda en del av f.d. brandstationen för en byabastu. Den kommer att uppta en mindre del av utrymmet. I byggnaden kommer vi därför också att inrymma ett "minigym", en lokal som dessutom kan användas för kursverksamhet.

Budget:

Ombyggnad av lokalen för nytt ändamål	80.000 SEK	
Bastu	15.000 "	
Gymredskap	10.000 "	
Övrigt material	10.000 "	115.000 SEK

Ansvarig: Ersnäs Byaförening

Tidsplan: Planering av ombyggnad avslutad januari 2010. Ombyggnad av väggar, tak och golv avslutad mars 2011. Bastu klar oktober 2011. De övriga åtgärderna januari 2012.

3. Vid E 4 uppförde för ett antal år sedan Ersnäs Hembygdsförening ett par **lador** som var tänkt att tjäna som rastplats bl a för trafikanter på den närbelägna huvudleden. Sedan E 4 byggts om, är denna plats inte längre åtkomlig såsom ursprungligen var tänkt.

Hembygdsföreningen har i sin ägo ett betydande antal jordbruksredskap från gångna tider. I avsaknad av lämplig byggnad kan dessa föremål inte exponeras. Ladorna flyttas till ett område vid Hääschkurvan där kommunen är markägare och görs där om till ett jordbruksmuseum. Naturligtvis krävs samråd med kringboende. I dessa utrymmen visas redskap och där berättas om den näring som lade grunden för byns existens.

Budget:

Flyttning av ladorna	4.000 SEK	
Ombyggnad av ladorna för nytt ändamål	35.000 "	
Permanent utställning	15.000 "	54.000 SEK

Ansvarig: Ersnäs Hembygdsförening

Tidsplan: Flyttning juni 2009. Ombyggnad avslutad september 2011. Utställning klar juni 2012.

4. Ersnäs fjärden har ett mycket rikt fågelliv som kulminerar i samband med vårflyttningarna i april/maj. Vid fjärdens strand cirka en km från byns centrum har Luleå Ornitologiska Förening uppfört ett fågeltorn av stabil konstruktion. Någon information om fågellivet på plats finns emellertid inte. Ett **naturrum** uppförs i samarbete med Ornitologiska Föreningen. Inte minst för besöksnäringen skulle ett sådant informationsställe vara en stor tillgång.

Budget:

Utformning	3.000 SEK	
Byggnad av naturrum	15.000 ”	
Permanent utställning	7.000 ”	25.000 SEK

Ansvarig: Ersnäs Byaförening och Luleå Ornitologiska Förening

Tidsplan: Byggnationen avslutad april 2011. Utställningen på plats oktober 2011.

5. För några år sedan iordningställdes en vandringsled i skogs- och bergsområdet strax söder om byn. Leden döptes till Hembergsleden och blev snabbt ett populärt utflyktsmål för bybor och besökande.

Leden kompletteras med **två vindskydd**. Det ena placeras i anslutning till ett myrområde, det andra på den redan existerande rastplatsen på toppen av Hemberget.

En tryckt guide för leden finns i en svensk och en engelsk version. Inte så sällan besöks byn av tyskspråkiga resenärer. Därför finns det ett behov av att också ha tillgång till en tysk version av guiden. Vidare utarbetas och trycks en guide som inriktar sig på vegetationen längs leden.

Budget:

Byggnadsmaterial för vindskydden	15.000 SEK	
Översättning och tryck av tysk version	10.000 ”	
Naturguide, text och tryck	15.000	40.000 SEK

Ansvarig: En särskild arbetsgrupp

Tidsplan: Den tyska versionen klar april 2009. Vindskydden och naturguiden klara augusti 2009.

6. Ersnäs by är omgiven av uppodlade marker. Betydande arealer ligger emellertid för fåfot. Ett antal faktorer i den internationella utvecklingen medför att **jordbruksmarker** även i nordliga lägen kan användas på ett ekonomiskt fördelaktigt sätt. Här finns möjligheter till energigrödor av olika slag. Det är också tänkbart att marken kan återföras till produktiv användning för framställning av livsmedel. Förutsättningarna kartläggs i en studie eventuellt i samarbete med Luleå Tekniska Universitet och Hushållningssällskapet.

Budget

Konsultkostnad	50.000 SEK	
Uppföljning	10.000 ”	60.000 SEK

Ansvarig: Ersnäs Samfällighetsförening

Tidsplan: Studien genomförs under 2009

7. Fem kilometer söder om Ersnäs vid gränsen till Piteå kommun ligger ett intressant kulturminne, **Gagsträsket**. Fram till 1950-talet användes detta av ersnäsbönderna som myrslåtter. Området utrustades med en pump som vid slåttertid sänkte vattennivån. Rester av pumphuset finns i anslutning till det stora dike som förde bort vattnet. Vidare finns på detta myrland ett betydande antal lador i varierande grad av förfall. En slåtterstuga ligger vid kanten av myrslåttern, även den förfallen.

Gagsträsket är ett utmärkt exempel på gångna tiders jordbruk och gångna tiders levnadssätt. Området, som ägs av Ersnäs Samfällighetsförening, ligger två kilometer från bilväg. En led från bilvägen till Gagsträsket iordningställs. Vid träsket anläggs några spångade stigar som förbättrar tillgängligheten. En anslagstavla i kombination med ett skriftligt material berättar om Gagsträskets roll och historia.

Budget:

Iordningställande av leden	6.000 SEK	
Skyltning	4.000 ”	
Infoskrift	5.000 ”	
Vindskydd	15.000 ”	30.000 SEK

Ansvarig: Ersnäs IF

Tidsplan: Arbetena inleds juni 2011. Invigning juni 2013.

8. I Ersnäs finns det redan nu några företag vars verksamhet huvudsakligen är baserad på resenärigen. Att utnyttja den potential av aktiviteter som byn förfogar över är avsikten med detta delprojekt.

Vi förfogar över en vandringsled i naturen (se punkt 5). Denna kompletteras med en vandringsled i kulturen, en **byaled**. Längs denna led beskrivs Ersnäs både i ett historiskt och ett nutida perspektiv.

Bagarstugan är en tillgång inte bara för byborna. Besökare erbjuds möjligheten att själva producera tunnbröd och rieskor på traditionellt, lokalt sätt.

I byns omgivning finns många små vägar som lämpar sig för cykelturer. Ett kartmaterial krävs och dessutom tillgången till ett antal hyrcyklar.

Budget:

Framställning av tryckt informationsmaterial och kartor	25.000 SEK	
Inköp av fem cyklar	15.000 ”	
Byaledens skyltning och markberedning	10.000 ”	50.000 SEK

Ansvarig: Ersnäs Hembygdsförening

Tidsplan: Byaleden med infomaterial klar maj 2010. Infomaterial om bakning, cykling, färdigställt maj 2011. Samtidigt har cyklar inhandlats.

9. Fritidsaktiviteter för barn och ungdom har speciella förutsättningar på en liten ort som Ersnäs. Det är anledningen till att vi i denna projektplan särskilt uppmärksammar den gruppen.

Barn och ungdomar erbjuds möjligheten att utveckla sin kreativa förmåga i grupper för **drama, sång och dans**. Byns samlingslokal Ankaret erbjuder utmärkta lokalmässiga förutsättningar för verksamheter av den här arten. Skrivarkurser är en annan aktivitet. I det fallet är målgruppen bredare och omfattar personer i alla åldrar. Kvartalstidskriften Ersnäsbladet fungerar för blivande skribenter som det första steget ut till en vidare läsekrets.

Budget:

Fyra kursledare – en för vardera område		
under vardera en säsong	50.000 SEK	
Kursmaterial	6.000 ”	56.000 SEK

Ansvarig: Ersnäs Amatörteaterförening

Tidsplan: En kurs per säsong fr o m hösten 2009

10. Vi är medvetna om att **bristande kännedom** om vad en viss ort erbjuder inte sällan utgör en hämsko för att tillvarata ortens förutsättningar. Byn förfogar redan över en egen hemsida www.ersnas.se och dessutom en sajt som vänder sig till besökare www.northernlife.se Den senare behöver utvecklas och hållas aktuell. Dessutom gäller det att göra den känd.

Vår by ligger i direkt anslutning till E 4. Vid avfarten avser vi att uppmärksamma förbipasserande om byns existens och dessutom genom en flaggstång med tillhörande EU-flagga uppmärksamma utlänningar om att man fortfarande, trots det stora avståndet till hemlandet, befinner sig i Europeiska Unionen.

Budget:

Sajten Northern Life	10.000 SEK	
Annonsering av sajten	12.000 ”	
Skyltning vid infarten	10.000 ”	
Flaggstång med flagga	8.000 ”	40.000 SEK

Ansvarig: Ersnäs Byaförening

Tidsplan: Sajtens à jour-hållande inleds så snart ny information finns att presentera. Skyltning och flaggning färdigställd maj 2009.

11. Hanteringen och användningen av EU-medel är med all rätt föremål för noggrann kontroll. Detta ställer särskilda krav på bidragsmottagaren. Av det skälet kommer vi att utse en grupp – **Sammanhållningsgruppen** - med tre medlemmar som ges det övergripande ansvaret för projektplanens genomförande, ansvaret för den ekonomiska administrationen och den kontinuerliga rapporteringen till länsstyrelsen. Räkenskaperna hålls åtskilda från föreningarnas räkenskaper. Ett särskilt bankkonto med bankgiro kommer att öppnas i Swedbank. Genom att denna hantering kräver en icke försumbar tidsinsats utgår ett arvode till en av de tre medlemmarna i Sammanhållningsgruppen på vars lott faller merparten av detta

administrativa arbete. Vi utgår från att projektets genomförande kan inledas under första halvåret 2009.

Administrativa kostnader och reservmedel 50.000 SEK

SUMMA 555.000 SEK

Ersnäs den 16 juli 2008

Gunnar Lauritz
Ersnäs Byaförening

Ann-Marie Nordström
Ersnäs Samfällighetsförening

Kjell Bäckström
Ersnäs Idrottsförening

Nina Dahlbom
Svartskatan-Ersnäs
Jaktvårdsklubb

Hilding Lindbäck
Ersnäs Amatör-
teaterförening

Sven Persson
Ersnäs Hembygds-
förening